LJUDSKI Glas

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMURSKE OKRAJE

Uredništvo in uprava: M. Sobota, Trg Zmage — Ček. račun: Narodna banka Murska Sobota št. 64-903-121 Naročnina: Celoletna 100 din, polletna 50 din, četrtletna 25 din

Štev. 49 — Leto II. | Murska Sobota, 7. decembra 1950 | Cena 2 din

Murskosoboška delavska-uslužbenska menza si pomaga z vzrejo svinj

Zanimiva je zgodba o razvoju delavsko-uslužbenske menze v M. Soboti. V praznih sobah pri Kroni so leta 1947 začeli z 40 abonenti. Uprava narodne imovine je kolektivu nudila pomoč z raznim inventarjem in najnujnejšim kuhinjskim priborom. Čeprav je bilo težko, so nameščenci menze težave le nekako prebrodili, ustanova pa je začela čedaljebolj napredovati. To leto preizkušnje in iznajdljivosti kolektiva pa ni bilo zaman. Število abonentov je vidno naraščalo. V letu 1949 je bil dotok novih strank (preko 300) tako velik, da se je morala izvesti reorganizacij menze. Prostori menze s kuhinjo niso več zadostovali za toliko število abonentov, ki so želeli solidno postrežbo. Poleg te menze so še ustanovili menzo v tovarni mesnih izdelkov, v tovarni perila in okrajno menzo.

Letos se hrani v delavsko-uslužbenski menzi blizu 300 delovnih ljudi, večinoma nameščencev. Od mestne ekonomije je sprejel kolektiv menze nekaj čez 2 ha zemlje, katero je skrbno obdelal. Na tej površini je pridobil preko dve toni koruze in nakopal okoli 15 ton krompirja. Ta pridelek, ki je v razmerju napram številu abonentov majhen — je vendarle zelo koristen. Ali menza krije vse potrebe v prehrani svojih članov iz garantirane preskrbe? Ne krije. S tem še ni rečeno, da niso predmeti garantirane preskrbe krili osnovnih potreb, vendar je bilo treba mnogo dokupiti iz prostega trga. Zadnje mesece je precej težko pri mesu, ki ga dobijo okoli 20 odstotkov iz garantirane preskrbe. Odkod pa potem meso in dobro začinjena jedila, ki jih dobiš vsak dan v menzi?

Tu gre pravzaprav za merilo iznajdljivosti in vnemo kolektiva, ki dobro skrbi za zaloge živil. Toda kako? Precej zelenjave in mesa kupijo na prostem trgu. To pa še ni vse. Kar osupnil sem, ko mi je upravnik tov. Berke Ludvik pokazal hlev, v katerem krulijo lepo rejene svinje. Nekatere imajo po 300 kilogramov teže. Trenutno redijo 33 svinj, tri pa so namenjene za pod nož. Letos so ubili že 13 debelih svinj. Mnogo so te pomagale prehrani saj dajejo precej okusnega mesa in dragocenih maščob, s katerimi je menza kar dobro založena. Skrbna svinjerejka Srčen Marija z ljubeznijo opravlja svoj posel. Vedno jo vidiš pri njenih »durlahu«, saj ne skrbi samo za redno polaganje kuhinjskih pomij, marveč skrbi še za čistočo in zračnost svinjskih hlevov. To je tudi glavni pogoj, da se svinje ob dobrem krmljenju res hitro debelijo.

V menzi prinesejo na mizo okusno in tečno hrano, po želji pa seveda tudi kapljico dobrega vina. Sicer pa prodajajo vse vrste alkoholnih pijač, ki jim prinašajo najlepše dohodke, določajo življenjsko. Zasnovana je na Ceno posameznim obrokom hrane višini, ki bi odgovarjala le v primeru, če bi menza dobivala vsa živila iz garantirane preskrbe. Ker pa je zaenkrat še nekaj takega nemogoče, krijejo vse odvišne stroške iz dobička, ki ga pridobijo pri prodaji pijač. Ta dobiček uravnava izdatke z dohodki in pomaga, da kolektiv vedno nekoliko presega mesečne plane predvidenih dohodkov.

Zdaj pa še nekaj o postrežbi. Včasih pride tudi v tej menzi do malenkostnih napak in slabosti. V splošnem pa je le mogoče reči, da sta postrežba in čistoča na dostojni višini. To je predvsem zasluga kolektiva najboljših nameščencev Golobove, Idičeve, Janičeve in Skledarjevega Miheta. 15-članskemu kolektivu je le treba priznati, da je p izadeven, pa tudi upravniku velja poštena beseda. Res ni malenkost hraniti preko 300 ljudi, pripraviti za mizo preko 100.000 obrokov jedil. To je letošnja kapaciteta menze, dočim so ob njenem nastanku izdali letno le 14.000 obrokov.

Prisluhnimo malo pogovoru abonentov, kako so zadovoljni s postrežbo? Tu pa tam pade kakšen očitek na račun servirk, največkrat že iz dobrih namenov. Na splošno pa jih radi hvalijo. Poglejmo, kaj je zapisala Kreftova Zora s tovariši v pritožno knjigo, ki je pravzaprav postala pohvalna knjiga. Tole pravi o postrežbi: »Smatramo za potrebno, da dajemo za vzgled vsem ostalim tovarišičam, tov. Vero, kot najbolj vljudno postrežbo abonentov.«

To so uspehi, ki dajejo kolektivu mestne menze v Murski Soboti moralno pravico, da se ponosi kot najboljši kolektiv te vrste v mestu. Pohvalna diploma, ki jo je prejel od MLO v tekmovanju za vljudno postrežbo in čistočo — pa je zasluženo priznanje kolektivu za vse njegovo dosedanje prizadevanje v preskrbi naših delovnih ljudi.

Bolečа rana nemčavske opekarne

Vsepovsod širom naše socialistične domovine se vrši tekmovanje, posebno med delavskimi kolektivi, bodisi to v tovarnah ali podjetjih. Tudi opekarna v Nemčavcih je že lansko leto napovedala tekmovanje vsem okrajnim opekarnam Mariborske oblasti, kjer si je priborila prvo mesto in prejela prehodno zastavico. Tudi letos ne zaostaja. Proizvodni plan so delavci presegli za 19,54 odstotkov. Mnogo je pripomogla k izpolnjevanju plana redna dobava materiala. Celo pohvale vredna je skupina izvozačev in nosačev, ki v celi sezoni niso imeli nobenega izostanka. Tako tudi skupina izdelovalcev opeke, ki so s svojim požrtvovalnim delom dnevno presegli norme in vodili borbo za čim boljšo kvaliteto opeke. Kljub temu so na nastale tudi razne težave pri izpolnjevanju plana. Delavstvo opekarne je večinoma iz kmetov. Zato je bilo mnogo izostankov od dela ravno v času raznih kmečkih del, kot je to žetev, mlačev, košnja itd. Večina teh delavcev ne prejema živilskih kart, ker se hranijo doma na svojih posestvih.

Ob izvolitvi delavskega sveta se je delo še bolj poživelo. Delavstvo se je zavedalo, da je dobilo opekarno v svoje roke. Dnevne norme so iz dneva v dan še bolj presegali. Videli so se tudi uspehi dela delavskega sveta, ki je skrbel, da se je plan izpolnil in presegel.

Vsekakor pa je potrebno poživeti delo sindikalne podružnice, posebno v delu na kulturno-političnem polju. Sindikalna podružnica se bavi predvsem s političnimi nalogami in s samo izpolnitvijo plana. Opušča pa kulturno izpolnitev plana. Zato je potrebno v prihodnji sezoni, da se delo tudi na kulturno-političnem polju poživi.

Za vse te nepravilnosti je predvsem odgovoren ravnatelj okrajnega odkupnega podjetja Elimir Lepuša, ki je odkup osebno vodil in se ni brigal, ali odkupovalci pravilno in v skladu z navodili izterjujejo zaostanke ali ne. Zadevo še naprej preiskuje javno tožilstvo, ki bo proti vsem odgovornim, predvsem pa proti Lepuši uvedlo kazenski postopek, okrajni ljudski odbor pa bo uvedel disciplinski postopek proti poverjeniku Ritoperju, ker je jasno, da takšen človek ne more biti okrajni funkcionar. Ob tej priliki naj poudarimo: Popolnoma pravilno je zaostriti izterjavo zaostalih obveznih odkupov, ta ostrina pa mora biti naperjena proti tistim kmetovalcem, ki ne izpolnjujejo pravočasno svojih obveznosti. Odkupni organi imajo pri tem veliko in težavno nalogo, toda to nalogo so dolžni izpolnjevati v duhu pravičnosti in načel naše družbene ureditve.

Še o nepravilnostih odkupovalcev v murskosoboškem okraju

Zaradi aktualnosti vsebine objavljamo članek iz »Ljudske pravice« z dne 4. decembra štev. 289

Uredništvo.

»Ljudska pravica« je 26 novembra objavila članek o grobih nepravilnostih odkupovalcev v okraju Murska Sobota. Urad za pritožbe in predloge Komisije državne kontrole LRS je pregledal na licu mesta navedbe tega ugotovil, da so v glavnem resnične.

Okrajno odkupno podjetje za živilske proizvode je v novembru izterjevalo zaostanke odkupa mast in mesa. Odkup ni bil dobro organiziran ter so odkupovalci nastopali samovoljno in v nasprotju z uredbo, spregledovali obveznosti ter skrajno neodgovorno ravnali z živino, zaradi česar je nastala gospodarska in politična škoda.

Zaitariu Janezu Beheriu so odvzeli osem mesecev brejo kravo, ker ni oddal 99 kg mesa. Prav je, da so zahtevali izpolnitev obvezne oddaje. Kravo pa so nato v večji skupini transportirali. Zaradi stiskanja in prerivanja je krava na cesti padla in si zlomila hrbtenico. Kravo so vso noč pustili na cesti in jo šele proti jutru zaklali. Posestniku Viktorju Firedu so odkupovalci sami zaklali plemensko svinjo, ki je imela štiri tedne stare prašičke. Ker nam plemenske živine manjka, je bil tudi ta postopek skrajno nepravilen. Svinjo bi lahko zaplenili, jo oddali v pitališče ali komu v zamenjavo za pitanca.

Dočim so bili na eni strani pri nekaterih kmetovalcih odkupni organi zelo dosledni, pa niso izterjali zaostanka oddaje mesa pri Janezu Ritoperju iz Kuštanovcev 47, ki ima nad 7 ha obdelovalne zemlje. Ritoper bi moral oddati že pred meseci 298 kg mesa. Ker je njegov sin okrajni poverjenik za finance, odkupovalci niso zahtevali, naj zaostanek obvezne oddaje takoj izpolni, čeprav ima za oddajo primerno živino. Po objavi članka v »Ljudski pravici« je njegov sin 27. novembra na vse zgodaj prišel k odborniku KLO Mačkovci Kranjcu ter mu dokazoval, da je njegov oče nepravilno obremenjen in da ne bo oddal živine. Ker se odbornik z njegovim mnenjem ni strinjal, mu je Ritoper zagrozil, da kot okrajni poverjenik lahko naredi, da bo šel Kranjc zaradi tega za šest mesecev na prisilno delo. Na ta način je hotel poverjenik Ritoper izkoristiti svoj uradni položaj in s pritiskom doseči, da bi oprostili obvezno oddajo njegovemu inkulantskemu očetu.

Odkupovalci so v KLO Mačkovci natrpali 20 glav govejе živine v neko stajo, kjer je ostala živina pet dni brez hrane. Tako je zgubljala na teži in je mlad bik, težak okoli 200 kg, pri tem poginil.

Podobne nepravilnosti so odkupovalci zagrešili tudi v Šalamencih.

Mestno kleparstvo v Murski Soboti izdeluje 12 novih predmetov široke potrošnje

Ako se približaš delavnicam mestnega kleparstva v Murski Soboti, že od daleč slišiš tope udarce kladiv in ropot strojev, kar ti da slutiti, da tod delajo pridni ljudje. O tem se šele prepričaš, ko jo mahneš naravnost v delavnico, ki izgleda kot mala tovarna. Srečaš se z delavci, ki so vase zatopljeni, vsak nekaj premišljuje in na tihem kuje načrte. Presenetita te univerzalna stroja za stiskanje železa in pločevine ki jih v kakšni navadni »kleparij« le s težavo najdeš.

Varilec Sever Jože in njegov pomočnik Lutar Vinko delata pri varilnem aparatu, ki sta ga letos sama napravila. Oba sta poleg kleparja še dobra mehanika in sta v veliko pomoč podjetju če je potrebno kaj finejšega izdelati. Kratek pogled po delavnici in že ujameš predsednika delavskega sveta, možakarja okoli 40 let, ki je med najstarejšimi delavci v podjetju.

V delavnici izdelujejo preko 420 proizvodov...

»Slišal sem,« povzamem besedo »da z vašimi izdelki močno konkurirate vsej Sloveniji.«

»No, ne bomo se preveč hvalili,« je skromno odgovoril tov. predsednik. »Sicer pa je najbolje, da si naše stvari malo ogledamo.«

Stopili smo k dolgi mizi, ki je bila obložena z raznovrstnimi izdelki. Ustavili smo se pri izoblikovanih deščicah Predsednik mi je povedal, da so to pločevinasti deli za železničarske karbidne svetilke, ki so jih na lastno pobudo pričeli izdelovati. Malo nejevoljno je namignil da čaka na dogotovitev 3000 komadov svetilk, ker ne morejo nikjer stakniti bakrene pločevine. Neštetokrat so že zaprosili »Oskrbo« v Mariboru, toda vse zaman. Kleparjem se zdi to malo čudno, saj dobro vedo, da izdeluje to vrsto pločevine »Impol« v Bistrici. Za svetilkami je veliko povpraševanje, zlasti od strani železniških ustanov, toda kaj pomaga to, če ne dobijo potrebnega materiala za izdelavo svetilk.

V veliki in prostorni delavnici imajo marsikaj novega in zanimivega. Ogledal sem si peči za kuhanje svinjske krme, kotle za žganjekuho, praktične peči za drva, vijake, peči za žagovino, vse lastni in zelo okusno izdelani produkti kolektiva

Pot nas je zanesla v skladišče, kjer je kot na kakšni razstavi Vsi predmeti pošiljajo svoj blesk začudenemu prišlecu in privabljajo obiskovalca, da malo bolje pogleda. Ogledali smo si nekatere izdelke ki so jih soboški kleparji sami iztuhtali.

Več praktičnih predmetov za široko potrošnjo...

Oglejmo si najprej »tuckalo« za krompir Čisto navadna reč, bi si kdo mislil. Toda ni tako Še v bivši Jugoslaviji jih nismo sami izdelovali, le držajem smo bili takrat mojstri. Druge dele »tuckala« smo uvozili iz Avstrije Seveda smo potem rekli, da gre za jugoslovanski proizvod Na polici sem zagledal česalnike za živino za katere nas kmet toliko povprašuje Tudi ti česalniki so patent soboških kleparjev Vendar pa se je tudi tukaj nekaj zataknilo. Manjka zopet materiala V delavnici so izdelovali tudi omarice za električne varovalke, stiskalnice za krompir, pa tudi otroški voziček je na razstavi lokalne dejavnosti v Ljubljani s svojo okusnostjo delal čast soboškim kleparjem. Na trgu je zlasti veliko povpraševanje za tečaje, ki so potrebni pri pohištvu na vratih, oknih itd. Ta droben, sicer pa važen predmet so hoteli tudi kleparji izdelovati in pločevinastih odpadkov, ki jih nikjer drugje ni mogoče tako koristno uporabiti Toda z izdelavo v široko niso mogli, ker jim nalaga plan proizvodnjo onih artiklov, ki donašajo večje tržne dobičke. Toda o tem pozneje.

Mojstrsko delo je tudi ročna gasilska brizgalna in razkuževalna prsna brizgalnica za zatiranje lubadarja, ki sta jih izdelala Sever in Lutar. Njuna izdelka imata tudi veliko število odjemalcev, saj se za prsno brizgalnico zanima celo Ministrstvo za gozdarstvo

Vse to je delo rok umnih kleparjev, štirikratnih udarnikov Kolmaniča, Medvena, Uršiča, Frumena in drugih. Ti se vsak dan prizadevajo, da bi dali ljudstvu mnogo več takih stvari, ki jih sedaj uvažamo, ali pa jih ni na našem domačem trgu. Sicer pa ni lahka zadeva izdelati nek nov predmet. Treba je poprej dobro premisliti, napraviti načrt, modele in vse ostalo, šele potem prinesejo tedni naporov nov izdelek, ki pomeni korak naprej k osamosvojiti našega gospodarstva od tujih tržišč Kaj pa če se načrt ponesreči? Takrat ni težko samo novatorju, temveč vsem kleparjem v delavnici. Spet se sestanejo, tuhtajo in premišljujejo, skupen napor pa jim da pozneje le tehtno misel ki jo potem vendarle uresničijo v praksi

Čez 400 je predmetov, ki jih lahko vidiš v skladišču kleparske delavnice. Vsak predmet govori, koliko ljubezni zahteva od kleparja ki ga je izdelal. Človek bi moral vzeti v roke zvezek, da bi si zapisal imena vseh teh raznolikih predmetov, ki jih tod izdelujejo.

Kako pa stoijo s planom?

Pozanimal sem se pri kleparjih, kako jim gre pri proizvodnem planu. »Še gre,« je odvrnil predsednik del. sveta. »Pri proizvodnem planu in pri sortimentih smo nekoliko čez 100 odstotkov, le pri tržnem dobičku II., bomo komaj do novega leta pririnili do 85 odstotkov Zakaj pa?

Sedaj pa so se oglasili tudi ostali delavci. Začeli so mi živahno govoriti o svojih težavah, ki jih imajo pri tržnem dobičku. Povedali so mi, da jim nalaga plan 17 milijonov tržnega dobička, ki ga pa ne bodo pri najboljši volji mogli spraviti do določene višine Vsi so bili mnenja, da je to nekoliko preveč saj dela v kolektivu 36 delovnih moči kar pomeni da odpade na posameznika pol milijona V število 36 pa so všteti tudi vajenci, ki jih imajo v delavnici 10 To pa še ne bi bilo tako hudo so dejali. Plan tržnega dobička jim namreč vse preveč veže roke. Zmanjšuje njihovo samoiniciativo in pa tudi kakovost proizvodov ker je precej zgrešeno v odnosu na vlogo, ki bi jo moralo odigrati obrtništvo kot kakovostni dopolnilni proizvajalec predmetov široke potrošnje. Njihovo mnenje je, da se naj z zbiranjem tržnega dobička bavijo trgovska podjetja, dočim naj bi bila obrtnikom prepuščena iniciativa za izdelavo kakovostnih izdelkov in seveda tudi predmetov, ki jih danes ni dobiti na domačem trgu

Res je, da smo letos založili okoli 50 odstotkov potreb Okrajnega magazina v Soboti z galanterijo, vendar pa v II. polletju nismo mogli do tega, da bi uresničili razne zamisli, ki smo jih imeli za napredek naše drobne proizvodnje. Polno smo bili zaposleni pri proizvodnji tistih predmetov, ki imajo v svojih cenah največ tržnih dobičkov. K temu nas je prignalo to, da tudi pri planu tržnega dobička ne bomo med zadnjimi,« je ob koncu pristavil tov. namestnik upravnika.

Z veseljem sem odhajal od soboških kleparjev, pri katerih sem naletel na pohvalno delovno pripravljenost, da bi dali naši potrošnji čimveč takšnih artiklov, ki so trenutno na trgu najbolj potrebni. V tej njihovi pripravljenosti se zrcali zavest obrtnika, ki pomaga po svojih močeh pri naši socialistični graditvi.

Dan Republike v ljutomerskem okraju

Na predvečer praznika »Dneva republike« so zagoreli kresovi po vseh večjih krajih in zaselkih Naznanjali so daleč naokrog, celo preko naših meja, da živi v naših krajih čudovito ljudstvo, ki se ne ustraši nobenih težav na svoji določno začrtani poti. Svetlobni sij prižganih kresov je poslal svoje žarke tudi tja, kjer še živijo pod tujim jarmom naši bratje — zamejski Slovenci. Tudi na njih ne bomo nikdar pozabili, ne bomo odnehali poprej, dokler se ne povrnejo k nam — k domovini 29. novembra — FLRJ

V Ljutomeru je bilo na predvečer posebno slavje Zunanji izgled mesta se je močno spremenil. Iz poslopij so plapolale državne in slovenske zastave poslopja pa so bila okrašena z zelenjem in cvetlicami Ob 18. uri so se začeli zbirati pred poslopjem gimnazije delovni ljudje Nižgali so si bakle in s pesmijo in vzkliki KPJ in tovarišu Titu — krenili v sprevodu po mestnih ulicah Ustavili so se pred poslopjem MLO v Ljutomeru kjer je spregovoril sekretar MO OF tov Štebih Franjo V svojem jedrnatem govoru je povedal vse Poudaril je zlasti, da je treba pridobitve 29 novembra še dalje utrjevati in razvijati. Ob koncu slavnostnega zborovanja je godba SKUD »Janeza Kavčiča« odigrala državno himno

Naslednje jutro je bilo v Ljutomeru posebno živahno. Že pred šesto so zatulile sirene bližnjih obratov in naznanile, da se bo pričel partizanski napad na samo mesto. Po ulicah so se zbrali fantje iz predvojaške vzgoje in starejši obvezniki Vsi so hiteli na zborna mesta, kjer so jih razporedili v »napadalne« in obrambne edinice Le-te so druga za drugo odhajale na določene položaje, odkoder so na dani znak pričele z napadom. Obramba je zavzela svojo mesto ki je bilo nedaleč od železniške proge, izza katere je prežal sovražnik Pripravili so se tudi gasilci, člani PAZ člani sanitetskih ekip in mestne obrambe

Ob osmih se je pričel napad. Napadalna edinica je bila ob pričetku napada iznenadena od zadaj, od koder jih je napadla edinica tov Perice. Ta se je že pred napadom prebila skozi sovražnikovo bojno črto in mu zadala krepak udarec Naše je pritegnila cel bataljon sovražnika, ki ni bil sposoben, da bi pričel z napadom na obrambno črto. »Napadalna« edinica iz predvojaške je močno napadala obrambo ki se je začela umikati V samem mestu so bili kratki ulični boji Težišče borbe je bilo prenešeno na Kamenšćak, potem ko je sovražnik zasedel Ljutomer Tod je prišlo do bojev iz prsi v prsi, pri katerih je marsikateri »napadalec« izgubil puško ki so mu jo odvzeli obrambovci in jo zaplenili kot vojno trofejo

Po končanih borbah se je blizu tisoč vojaških obveznikov zbralo v sprevodu na cesti pod pokopališčem. Z godbo SKUD »Janez Kavčič« na čelu so krenili na mesto pred spomenik padlim žrtvam NOB, kjer jih je že čakala množica delovnih ljudi

Tov Pirher Aleksander je spregovoril in svečano otvoril slovesnost odkritja spomenika padlim borcem v NOB. V svojem kratkem nagovoru je sekretar OK KPS tov Verdev orisal zasluge padlih borcev in aktivistov ljutomerskega okraja Dejal je, da so le-te najboljši odgovor na nesramne klevete vodstva VKP(b) ki danes zanikajo našo veličastno narodno revolucijo

K spomeniku je pristopila tov. Kavčičeva, mati padlega borca in narodnega heroja Janeza Kavčiča in najstrejša borca ljutomerskega okraja tovariša Šušteršič in Čeh Na njunih prsih se svetlikajo številna odlikovanja, ki sta jih zaslužila v težki NOB Vsi trije so odkrili spomenik, ki ima obliko Triglava. Med igranjem žalostinke »Žrtvam« in salvami iz pušk — so položili venec ob spomenik predstavniki množičnih organizacij in Zveze borcev

Spregovorila sta še v imenu Armije poročnik JA tov Grčar, v imenu vseh živečih borcev pa tov Čeh Ivo. Slednji govornik se je dalje časa pomudil pri posameznih dejanjih in zaslugah padlih borcev in aktivistov. Svoj govor je zaključil z besedami: »Naj znajo sovražniki iz vzhoda in zapada, da se naše delo iz časa NOB nadaljuje, da v tej težki borbi vztrajamo do zmage na področju socialistične graditve Tudi ob tej priliki dajemo padlim žrtvam obljubo da bomo njihovo pričeto delo navzlic vsem težavam in blokadam častno nadaljevali in da zmagovito dovršili.

Ko so padle zadnje bodrilne besede tov. Čeha, je zaigrala godba SKUD »Janeza Kavčiča« V sodelovanju z godbo je zapel številni pionirski pevski zbor nižje gimnazije in mešani pevski zbor SKUD Izvedenih je bilo več pevskih točk iz življenja v borbi in v socialistični graditvi. Med pevskimi točkami so nastopili trije recitatorji Najbolj ganljiva je bila recitacija »Žrtvam« Novak Zalike.

Prvi dan praznika Republike so tudi kmečki ljudje po vaseh proslavili s prireditvami, ki so se vršile večinoma na osnovnih šolah. Nastopili so pionirji in tudi odrasli ljudje. Po nekaterih krajih so KUD priredila v čast prazniku samostojne kulturne nastope V Ljutomeru je nastopila dramska sekcija SKUD z Jurčičeve dramo v 7 slikah »Deseti brat«. Inscenacija na odru in dobro podane vloge igralcev, vse to je pri gledalcih naletelo na iskreno odobravanje.

Mala skupnost - velika spodbuda

Letni zbor SKUD „Ščiana Novača" v Murski Soboti

Deveta ura je odbila. Člani društva so posedli po klopeh. V razredu bivše osnovne šole je tiho. Pred katedrom je obstal mož, aktiven član orkestra in pevskega zbora, predsednik tov. Hajnšček. Spregovoril je kratko in jedrnato. Omenja samo najvažnejše. Kdo bi naštel vse! Veliko so storili. Postali so v pravem pomenu aktivisti. Njihova pesem, melodija, nastopi so vzpodbudni, povsod zaželeni.

»Naše delo je tem bolj važno, čim bolj škodoželjno nas gledajo nasprotniki z vzhoda in zapada. Naše delo pa je takšno, da smo lahko ponosni nanj. V vseh akcijah smo vzgojitelji. Med ljudi sejemo novega borbenega duha,« je podčrtal predsednik — tovariš Hajnšček.

Vsa poročila so vsebovala isto ugotovitev. Člane društva povezuje močna vez tovarištva. Strnjeni so in to jim zagotavlja uspehe. Toda uspehi jih niso uspavali. Ugotavljajo tudi pomanjkljivosti. Tako se število članstva sploh ni povečalo. Nasprotno! Skoraj za polovico se je zmanjšalo. Samo 178 članov šteje društvo. Ta ugotovitev vzbuja iznenadenje.

»Stvar je nekoliko zamotana,« pojasnjuje tajnik. »Od teh 178 članov jih je 112 samo z okrajnega ljudskega odbora. Je pa še precej aktivnih članov, ki niso plačali članarine in ti niso všteti.«

Torej je članstva v resnici več. Skoraj 300. Vendar manj, kot leta 1948 ob ustanovitvi društva. Slabost je v tem, da ni točnega seznama, kot tudi ne zapisnikov sej upravnega odbora, ki so se sicer vršile, toda priložnostno in tako so se tudi reševale naloge.

»Članstvo bo potrebno dvigniti,« je pribil prikupni Novak. »Delo bo treba v bodoče planirati, dvigniti kvaliteto nastopov, in paziti tudi na finančno poslovanje, kajti po reorganizaciji sindikatov smo navezani samo nase,« je poudaril član nadzornega odbora.

»Misliti je treba na povezavo med društvom in delovnimi kolektivi. Delavski sveti imajo poseben sklad za kulturno umetniška društva, ki so potrebna pomoči,« je pribil Peter — tajnik okrajnega sindikalnega sveta.

»Obnoviti bo treba godbo na pihala,« se je oglasil nekdo v ozadju.

»Priključimo lahko še v društvo harmonikarsko skupino,« je predlagal vodja orkestra.

V prav prijetnem tovariškem pomenku je mineval čas. Predlog za predlogom so dajali in do podrobnosti so pretresali vsako misel. Sklep za sklepom so sprejeli. Polagoma se je oblikoval plan dela, seveda še ne izdelan.

Vsi so si bili edini v tem, da je nujno doseči sorazmerje v delu posameznih sekcij. To bodo dosegli s povečanjem članstva. Takrat bo odpadla preobremenjenost posameznika. Zdaj so namreč mnogi v dveh sekcijah. To otežuje delo predvsem dramatski skupini. Pravzaprav sta dve skupini. Vodi jih požrtvovalno tov. Zrim. V času, ko ni bilo prostora, je pristopil h gradnji začasnega odra za vaje. Nastopi bodo v decembru in januarju.

»Kulturni dvig ljudstva — pomeni prevzgojo socialističnega človeka,« je revolucionarno dejal Peter. »Zato je naša naloga velika, enaka, morda celo večja od fizičnega ustvarjanja. Deliti obojega ne moremo in ne smemo. Upam, da boste vodili dobro evidenco udarniških ur.«

To, o čemer so še pred dnevi živahno diskutirali, je rešeno. Kulturno-prosvetno delo po službenem času se šteje za udarniško. Mnogi so ga podcenjevali, niso poznali važnosti tega dela. Partija je pravilno in jasno določila: »Prevzgoja človeka v socialističnega, je ena od glavnih nalog. Vzgajajmo ljudstvo!«

Harmonikarji in godbeniki na pihala bodo poživeli društvo. Organizacijo in vadbo bosta poskrbela tov. profesor Grum, in tov. Kuzma. Lutkovni sekciji bo posvečeno več pozornosti. Sodelovanje v gospodarskih in političnih nalogah se bo nadaljevalo še bolj organizirano. Stavljen bo predlog sindikatu, da se vključi sindikalna knjižnica v društvo.

Oder zahteva svoje: Nove kulise, dobro razsvetljavo, da bo ustrezal gostom, ki se ponujajo. Z MLO bo sklenjen sporazum glede nastopov v kinodvorani.

»Potem pa bomo tekmovali v čast 10. obletnici OF, da bo naša mala skupnost — velika spodbuda delovnim ljudem.« je odločil ob pritrjevanju novoizvoljeni predsednik Edi Perhavec.

OD TEDNA - DO TEDNA

PO DOMOVINI

Trahom v Prekmurju naglo pojema. Po osvoboditvi je bilo v Prekmurju okrog 8000 trahomašev. Ljudska oblast pa je začela to nevarno očesno bolezen energično zatirati in uspeh ni izostal. V Murski Soboti se je z vso vnemo lotil zdravljenja specialist dr. Pečan. Pomagajo mu pa zdravniške pomočnice v 16 ambulantah, ki delujejo po večjih vaseh v Prekmurju.

Radgona. — SKUD »Jožeta Kerenčič« iz Gor. Radgone je s svojim nastopom na predvečer Dneva republike dostojno počastilo ta veliki praznik. Nastopila je folklorna, recitacijska in pevska sekcija. Program je obsegal več zanimivih točk. Znaten del programa je bil posvečen zamejskim Slovencem iz Koroške in Primorske, ki se morajo še vedno boriti za svoje pravice.

Radgona. — Trgovski odsek KZ v Radgoni je razvil v letošnjem letu živahno odkupno dejavnost. KZ je doslej odkupila 218 ton žita, 3500 kg maščob, 464 ton krompirja iz obvezne oddaje iz 20 vagonov iz prostih viškov. Prevzela je še 85 ton sadja, 82 ton bele repe in 6 ton zelenjave. Sedaj uspešno odkupuje živinsko krmo. Odkupila je že 8 ton slame in sena. Doslej je zadruga odkupila 843 kg suhih gob, 9958 komadov jajc in 801 kilogramov orehov.

Ljutomer: Dramska skupina SKUD »Janeza Kavčiča« v Ljutomeru žanje obilo uspehov z dobro naštudirano Jurčičevo ljudsko igro v sedmih slikah »Deseti brat«. Rekordna udeležba gledalcev je najlepša nagrada kulturnemu kolektivu za trud, ki ga je vložil v dramo. Že pri prvih treh predstavah si je ogledalo dramo preko 1500 gledalcev.

17.000 izseljencev se je po osvoboditvi vrnilo v Jugoslavijo. Največ se jih je vrnilo v Sloveniji in Hrvatsko. Več kot 70% jih je zaposlenih v industriji, drugi pa delajo na svojih domovih ali drugje v kmetijstvu.

Za eterična olja smo samo v Sloveniji dobili letos več milijonov dinarjev. Tovarna v Gornjih Petrovcih je sama proizvajala letos 7 ton. Tovarne za proizvodnjo eteričnega olja so še v Sodražici, Hotederščici, Dolnjem Logatcu in še nekatere druge.

Nova ležišča bakra so odkrili v bližini Majdanpeka, kjer je že rudnik bakra. Ležišča se razprostirajo več kilometrov daleč. Pri tem raziskovanju pa so našli tudi ležišča cinkove in svinčene rude. Odkrili so pa tudi dragoceno volframovo rudo, ki je do sedaj pri nas še nismo pridobivali. Volframova ruda je zelo redka, a silno važna v jeklarstvu.

Prva pošiljka živil iz Združenih držav Amerike je prispela 18. t. m. v Reko. Živila je pripeljala naša ladja »Makedonija«. Njej bo v kratkem času sledilo še več pošiljk.

Nad 900 volkov so lovci in logarji letos pobili v Bosni in Hercegovini. Računajo pa, da jih je še okoli 2000, ki delajo živinoreji veliko škodo. V preteklem letu so volkovi poklali okrog 30.000 ovc. Povzročena škoda se ceni na približno 60 milijonov dinarjev.

Proizvodnja premoga je letos za 82.000 ton večja kot lani. Proizvodni stroški so se pa celo zmanjšali, ker se je izboljšala organizacija dela.

100.000 ton svinca bo letno dajal rudnik Trepča v Srbiji. Postavili so namreč nove talilnice za svinec ter še mnogo drugih naprav, ki so popolnoma nove in moderne. Pred vojno smo pridobivali v Trepči le do 25.000 ton svinca. S tem, da bo dajala Trepča letno 100.000 ton svinca, je postala v Evropi največja talilnica, v proizvodnji svinca pa se je povzpela na četrto mesto na svetu.

Nova tovarna šamota je na »Dan Republike« začela obratovati v Arandjelovcu v Srbiji. V prihodnjem letu bo tovarna že dajala naši industriji 45.000 ton šamota. Naša črna metalurgija porabi letno 72.000 ton šamotnega materiala. Z novo tovarno se še torej ne bomo popolnoma osamosvojili, prihranili pa bomo okrog 180 milijonov deviznih dinarjev.

PO SVETU

Vojna v Koreji. Položaj v Koreji se je v zadnjem času zelo spremenil. Zmagovite ameriške in južnokorejske enote so se morale naglo umikati, da jih ne ujamejo Severnokorejci, katerim so prišli na pomoč Kitajci. Računajo, da je v borbo poseglo okrog 200.000 kitajskih vojakov. Za mejo na mandžurskih tleh pa še stojijo kitajske armade, ki jih cenijo nad 500.000 mož. VIII. ameriški diviziji, ki se bori na skrajnem severovzhodu Koreje, grozi obkolitev. Medtem so ameriške edinice že izpraznile severnokorejsko glavno mesto Fenjang. Predhodnice kitajske vojske so pa že v bližini meje med severno in južno Korejo, kjer so se združile z gverilci Severne Koreje. V zvezi z vstopom Kitajske republike v vojno na Koreji je odpotoval britanski ministrski predsednik Attlee v Ameriko, kjer se bo posvetoval s predsednikom Trumanom o nastalem položaju, ki je hudo kritičen.

V Vietnamu še Ho Ši Minhove čete polagoma napredujejo ter so zopet zavzele nekaj utrjenih francoskih postojank. Nekoliko francoskih bataljonov pa je s pomočjo letalstva in topništva pričelo protiofenzivo na področju izliva Rdeče reke v morje.

Strahovito neurje v Ameriki. Silne burje in viharji so pretekli teden zajele celo vzhodno obalo in kraje v notranjosti. Veter je divjal z brzino preko 125 km na uro. Vihar je rušil brzojavne drogove, ruval drevje ter poškodoval razna poslopja. Zračni promet je bil na mnogih rednih progah onemogočen, a tudi cestni promet in obalna plovidba sta bili prekinjeni. Ponekod je divjal snežni vihar, v Clevelandu je snežilo celih 16 ur, v Pittsburgu se je zaradi teže snega sesulo več hiš. Vihar je povzročil tudi 15 smrtnih žrtev. Zaradi silnega neurja so morali v New Yorku preložiti sestanek Varnostnega sveta.

Vulkan Etna na otoku Siciliji v Italiji je začel bruhati. Nastal je nov krater, iz katerega teče lava z brzino 5 km na uro. Lava je pritekla do dveh vasi že do 800 m razdalje. Uničila je vse sadne nasade ter vinograde in s tem povzročila veliko škodo. Prebivalstvo s strahom v pepelnem dežju čaka nadaljnje usode in je pripravljeno, da zapusti svoje domove.

Zahodna Nemčija ima po zadnjem ljudskem štetju 47,700.000 ljudi. Od zadnjega popisa, ki je bil leta 1946, se je število prebivalcev povečalo za skoro 4 milijone.

Prebivalstvo Turčije šteje po zadnjem popisu skoro 21 milijonov. Glavno mesto Ankara ima 142.000 prebivalcev. Največje mesto je pa še vedno Carigrad z nad milijonom ljudi.

SE NEKAJ ZANIMIVIH DROBTINIC

Ljutomer: V nedeljo, 3. decembra t. l. se je vršila v prostorih mestnega kina v Ljutomeru konferenca vseh članov in kandidatov Partije ljutomerskega okraja. Na konferenci, kateri je prisostvovalo preko 400 partijcev, je imel politično-gospodarski referat sekretar OK tov. Verdev, o organizacijskih vprašanjih Partije na vasi pa je referiral tov. Dernekovičeva, organizacijski sekretar OK.

Člani in kandidati Partije so se pogovorili o nalogah Partije za čimprejšnjo socializacijo naših vasi v okraju. Diskutanti so iznesli več zdravih predlogov, ki se nanašajo na utrditev in širjenje partijskih organizacij na podeželju, za vključevanje malih kmetov v partijske organizacije. Konferenca je pokazala članom Partije številne smernice za delo kulturno-prosvetnega prosvetljevanja kmečkih ljudi, ki se bo vršilo v zimskih mesecih preko izobraževalnih tečajev, v KUD in IZUD s kmečkimi množicami.

Ljutomer: Nedavno so pri Miklavžu ustanovili kulturno-prosvetno društvo. Člani množičnih organizacij so na ustanovnem občnem zboru soglasno sklenili, da bodo delovale v društvu sekcije za dramatiko, petje, glasbo in splošno izobraževalna sekcija z ljudsko knjižnico. Društvo bo pomagalo in podprlo delo v izobraževalnih tečajih pri Miklavžu, v Vinskih vrhovih in na Temnaru.

IZUD so ustanovili še v Vučji vasi, kjer so že pogoji za dramsko, tamburaško, splošno izobraževalno sekcijo in ljudsko knjižnico.

Naročniki

poravnajte naročnino in predplačajte se že v naprej, da bo izhajanje časopisa še v naprej redno in brez zamud zaradi materialnih tejav, ki jih povzroča neredno plačevanje naročnine. Še posebno prosimo tiste naročnike, ki so pred kratkim prejeli opomine, sicer jim bomo pošiljanje lista ustavili. UPRAVA

Volilni odbor in njegove naloge ob volitvah v okrajne odbore

Letos 17. decembra bodo volitve odbornikov v okrajne ljudske odbore. Predpisi za volitve ljudskih odbornikov v naši republiki so urejeni s posebnim republiškim zakonom o volitvah odbornikov ljudskih odborov (Uradni list LRS št. 33-1949). Namen teh določil je, da se z njimi volilnim upravičencem zavaruje možnost, da lahko nemoteno in tajno izvršujejo svojo volilno pravico ter da se postopek pri volitvah zakonito izvede. Pri nas sodelujejo v samem volilnem postopku ljudske množice neposredno, med drugim s tem, da se iz njihovih vrst postavijo posebni državni organi, ki imajo na volišči v rokah vodstvo samih volitev. Ti organi so volilni odbori.

Volilni odbor in njegovo imenovanje

Volilni odbor je državni organ, ki na volišču vodi volitve in takoj po zaključku volitev na samem volišču začasno ugotovi volilni rezultat. Za vsako volišče se torej postavi poseben volilni odbor.

Volilni odbor imenuje okrajna (mestna) volilna komisija na predlog pristojnega krajevnega oziroma mestnega ljudskega odbora. Volilni odbor je sestavljen iz predsednika in dveh članov, vsi trije imajo svoje namestnike. Odločbo, s katero okrajna volilna komisija postavi volilni odbor, pošlje krajevnemu (mestnemu) ljudskemu odboru, ki jo proti potrdilu izroči imenovanemu predsedniku volilnega odbora ter obvesti o imenovanju tudi oba člana odbora in vse namestnike.

Naloge volilnega odbora na dan pred volitvami

Ob tretji uri popoldne se na dan pred volitvami sestanejo vsi člani volilnega odbora ali njihovi namestniki v poslopju, kjer bo glasovanje. Namen tega sestanka je predvsem, da prevzamejo od krajevnega oziroma mestnega ljudskega odbora proti potrdilu ves volilni material, to je volilne skrinjice, potrebno število volilnih kroglic overjeni izpisek iz volilnega imenika za območje dotičnega volišča, tiskovine z objavo kandidatur in vse ostalo, kar je potrebno za izvedbo volitev. Sem spadajo obrazci zapisnika ter seznama glasovalcev in sploh pisarniške potrebščine. Skrinjice se takoj pregledajo in se je treba prepričati, če so v redu. Nato predsednik volilnega odbora zaklene skrinjice oziroma zapečati njih ustja tako, da je vsaka skrinjica popolnoma zaprta. Skrinjice se nato v prostoru, ki je določen za glasovanje, postavijo ena zraven druge v istem vrstnem redu, v katerem so bile kandidature potrjene. K vsaki skrinjici je treba postaviti na viden in nedvoumen način tiskovino z objavo kandidature tistega kandidata, za katerega se bo v to skrinjico glasovalo. Za temi skrinjicami se mora postaviti skrinjica brez navedbe kandidata (skrinjica brez liste). Pri tem delu imajo pravico prisostvovati tudi zaupniki kandidatov, ki se izkažejo s potrdilom okrajne volilne komisije.

Ko volilni odbor vse to izvrši, mora sestaviti o svojem delu zapisnik, ki ga podpišejo vsi navzoči. Nato zapre okna, zaklene in zapečati vrata ter odredi stražo za volišče oziroma za poslopje. Ključ volišča vzame s seboj predsednik volilnega odbora.

Naloge volilnega odbora na dan volitev

I. Glasovanje

Na sam dan volitev se ob sedmi uri zjutraj zbere volilni odbor v volilnem poslopju. Najprej odstrani pečat, odpre sobo, določeno za glasovanje, vstopi vanjo in se prepriča, če so skrinjice, kroglice in vse drugo v redu. Predsednik volilnega odbora odpre ustja skrinjic. O tem delu in o svojih ugotovitvah sestavi volilni odbor zapisnik, ki ga vsi navzoči podpišejo. Nato predsednik takoj razglasi, da se začne glasovanje.

Glasovanje traja v celoti od sedme ure zjutraj do sedme ure zvečer neprekinjeno.

Perdsednik volilnega odbora skrbi z drugimi člani odbora za vzdrževanje reda in miru v času glasovanja. Če bi bilo potrebno, lahko zahteva pomoč Narodne milice, ki je ta dan na volišču pod vodstvom predsednika. Izven omenjenih organov, če jih predsednik pokliče, ne sme nihče priti na volišče z orožjem ali nevarnim orodjem.

Ves čas, ko traja glasovanje, morajo biti navzoči vsi člani volilnega odbora ali njihovi namestniki. Naloge volilnega odbora opravljajo praviloma člani, kar pa ne znači, da bi morali biti ves čas neprekinjeno navzoči. V primeru, če bi se eden ali drugi za kratek čas odstranil, stopi za ta čas na njegovo mesto namestnik, kar se vpiše v zapisnik. Vendar pa mora volilni odbor neprekinjeno poslovati v sestavi treh oseb, članov volilnega odbora oziroma njihovih namestnikov. Če zaupnik kandidata zapusti volišče, to ne vpliva na potek glasovanja in se glasovanje nadaljuje.

V sobo, v kateri je glasovanje, vstopajo volivci po vrsti, vendar nikdar več kot 10 naenkrat. Volivec mora glasovati osebno, in sicer na volišču, ne more glasovati po zastopniku ali da bi zani glasoval kdo drug. Med glasovanjem daje volilni odbor volivcem potrebna pojasnila. Vsak volivec mora na poziv predsednika volilnega odbora glasno povedati svoj priimek, ime in poklic, v krajih pa, kjer je več volišč, tudi svoje stanovanje. Istovetnost volivca ugotovi predsednik na podlagi osebne izkaznice ali kako drugače. Nato ugotovi predsednik, če je volivec vpisan v volilnem imeniku in v tem primeru obkroži njegovo zaporedno številko v volilnem imeniku, s čimer je označeno, da je vpisani že glasoval. Obenem vpiše tisti, ki vodi seznam glasovalcev, v ta seznam priimek in ime glasovalca ter številko, pod katero je vpisan v volilnem imeniku.

Praviloma glasuje vsak volivec na volišču, kjer je vpisan v volilnem imeniku. Če pa je po razpisu volitev spremenil svoje bivališče ali iz upravičenih razlogov v zvezi z zaposlitvijo, šolo, ali volilnimi dejanji (n. pr. člani volilnih odborov) na dan volitev ni v kraju, kjer je vpisan v volilnem imeniku, sme glasovati v kraju, v katerem je na dan volitev, ako predloži potrdilo, da je vpisan v volilni imenik. To potrdilo mu izda na njegovo zahtevo ljudski odbor, kjer je vpisan v volilnem imeniku, in sicer najkasneje do tretjega dne pred volitvami. S takšnim potrdilom pa sme volivec glasovati samo takrat, če ležita kraj, kjer je vpisan v volilnem imeniku, in volišče, na katerem hoče glasovati, v območju istega okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, za katerega se vrše volitve. Oficirji JA, podoficirji, vojaški uslužbenci in slušatelji vojaških šol lahko tudi glasujejo s potrdilom svoje vojaške komande, da so vpisani v vojaškem volilnem imeniku, če stanujejo v območju okraja (mesta), kjer se ta dan vrše volitve v okrajni (mestni) ljudski odbor. V navedenih primerih odda volivec predsedniku volilnega odbora to potrdilo, ki se priključi zapisniku o delu volilnega odbora, v seznamu glasovalcev pa se v opombi zabeleži, da je volivec glasoval s potrdilom. V zapisniku je treba tudi zabeležiti, koliko volivcev je na volišču tako glasovalo.

Če bi hotel glasovati nekdo, ki v izpisku volilnega imenika na volišču ni vpisan, a trdi, da je v stalnem volilnem imeniku pri krajevnem (mestnem) ljudskem odboru vpisan, ga mora predsednik volilnega odbora napotiti na ljudski odbor, da prinese potrdilo, da je res vpisan. Lahko se namreč zgodi, da je pri prepisovanju izpiskov iz volilnega imenika ime kakega volivca pomotoma izostalo. Če tako potrdilo prinese, ga je treba pustiti, da notem, ko potrdilo izroči predsedniku, glasuje. Potrdilo se priključi zapisniku o glasovanju ter se v zapisniku in v seznamu glasovalcev zabeleži, da je volivec glasoval s takšnim potrdilom.

Predsednik ali kateri drug član volilnega odbora nato razloži volivcu, kako se glasuje, mu izroči kroglico in ga napoti na mesto, kjer se glasuje. Volivcu mora pred glasovanjem tudi pojasniti, kateremu kandidatu pripada vsaka glasovalna skrinjica. Na volišču je prepovedana sleherna agitacija za določenega kandidata.

Ko volivec sprejme kroglico, jo položi v dlan desne roke, če te nima, pa v dlan leve roke, nakar roko zapre in z zaprto roko pristopi po vrsti k vsaki skrinjici ter seže vanjo. Kroglico spusti v tisto skrinjico, ki pripada kandidatu, za katerega hoče volivec glasovati. Ko potegne roko iz zadnje skrinjice, jo pred vsemi odpre, da se tako lahko ugotovi, da v roki ni več kroglice. Ves čas, ko volivec glasuje, pazi volilni odbor, da volivec ne premesti kroglice v drugo roko in da je ne odnese s seboj. Če volivec zaradi telesne hibe (n. pr. je brez obeh rok) ne bi mogel glasovati na opisani način, lahko pripelje s seboj drugo osebo, ki glasuje namesto njega. O tem odloči volilni odbor in to posebej zabeleži v zapisnik. Vsak volivec mora potem, ko je glasovanje končal, oditi z volišča, pod tem se razume i poslopje, v katerem se glasuje, i njegovo dvorišče.

Volilni odbor ne sme odreči glasovanja osebi, ki je vpisana v volilnem imeniku, ali ki je upravičena glasovati na osnovi potrdila. Morebitni ugovori ali pripombe članov volilnega odbora in zaupnikov se vpišejo v zapisnik. Če bi se zgodilo, da bi hotel glasovati volivec, za katerega je zabeleženo, da je že glasoval, odredi predsednik volilnega odbora, da se njegov priimek, ime, poklic in bivališče vpiše v zapisnik, a se mu ne dovoli glasovati.

Kot smo že povedali, traja glasovanje neprekinjeno ves dan do sedme ure zvečer. Samo v primerih nereda ali višje sile sme volilni odbor odločiti, da se glasovanje prekine za čas, dokler se ne vzpostavi red. Vzrok za prekinitev in trajanje prekinitve glasovanja se vpiše v zapisnik. Ob sedmi uri zvečer se dvorišče ali poslopje (ako dvorišča ni) zapre in se nihče več ne sme pustiti na volišče. Tistim volivcem, ki so takrat že v poslopju ali na dvorišču volišča, se dovoli glasovati. Če se je moralo glasovanje zaradi nereda prekiniti za več kot eno uro, se glasovanje za toliko časa podaljša.

O celotnem poteku glasovanja se piše zapisnik, v katerega se vpišejo vsi važni dogodki. Zapisnik morajo podpisati vsi člani volilnega odbora.

II. Ugotavljanje volilnih rezultatov

Po končanem glasovanju prešteje volilni odbor neporabljene kroglice in jih shrani v posebno vrečico, ki jo zapečati.

Volilni odbor nato po volilnem imeniku in seznamu glasovalcev ugotovi skupno število oddanih glasov. Ko je to ugotovljeno, začne odpirati skrinjice drugo za drugo in šteti glasove po oddanih kroglicah tako, da predsednik odpre skrinjico, ki je postavljena prva po vrstnem redu, in nato prešteje pred vsemi člani volilnega odbora in navzočimi zaupniki kandidatov kroglice takole: ko jih našteje sto, jih izroči enemu izmed članov volilnega odbora, da jih še ta prešteje, ta pa jih izroči zaupniku tistega kandidata, katerega glasovi se prestevajo, da jih še on lahko tretjič prešteje. To se ponavlja toliko časa, da se preštejejo vse kroglice ene skrinjice. Nato se takoj vpiše v zapisnik z besedami številka skrinjice, kandidat, za katerega so bili v to skrinjico oddani glasovi, in z besedami število kroglic, ki so bile v skrinjici. Vsi člani odbora in zaupniki kandidatov se nato podpišejo. Na enak način se odpro po vrsti druga za drugo nadaljnje skrinjice in se preštejejo kroglice, ki so v njih, ugotovi se število oddanih glasov in vpiše v zapisnik. Ko je končano štetje vseh kroglic v vseh skrinjicah, se zapisnik zaključi ter ga podpišejo vsi člani odbora in navzoči zaupniki kandidatov. Pod podpisom se pritisne pečat krajevnega (mestnega) ljudskega odbora. Posebna mnenja in pripombe o delu odbora so tudi tukaj dovoljene in se lahko vpišejo v zapisnik. Ko je vse to končano, razglasi predsednik volilnega odbora javno pred poslopjem, koliko glasov je dobil vsak kandidat.

Zapisnik s priključenimi potrdili tistih volivcev, ki so glasovali s potrdili, volilni imenik in seznam glasovalcev — kar vse skupaj predstavlja tkzv. volilni spis — spravi volilni odbor v posebno omot in ga pod pečatom ljudskega odbora naslovi na okrajno volilno komisijo.

III. Postopek z volilnim spisom in volilnim materialom

Ako volilni odbor soglasno sklene in na to pristanejo vsi navzoči zaupniki kandidatov, kar vse se mora v zapisniku ugotoviti, sme predsednik volilnega odbora takoj po končani ugotovitvi rezultatov vzeti omot z volilnim spisom s seboj, da ga osebno odda okrajni volilni komisiji. V takšnem primeru se tudi volilni material še isti večer vrne ljudskemu odboru.

Če pa volilni odbor ne bi sklenil, da predsednik takoj prevzame volilni spis in ga odda okrajni volilni komisiji, se zapečateni omot z volilnim spisom pusti v volilnem prostoru. Volilni prostor se mora v tem primeru zaklenili in zapečatiti na enak način kakor prejšnji dan ter se odredi straža. Ključ vzame predsednik. Straža ne sme to noč nikogar in pod nobenim pogojem pustiti v to sobo. Naslednji dan po končanem glasovanju se zberejo vsi člani volilnega odbora ob sedmi uri zjutraj pred volilnim prostorom, ga odpro in vstopijo. Prepričajo se, ali je vse v redu in tako, kakor so pustili prejšnji dan ter to v zapisniku ugotove. Nato vzame predsednik omot z volilnim spisom in ga osebno odnese okrajni volilni komisiji; lahko ga spremljajo tudi zaupniki kandidatov in njihovi namestniki. Istočasno se v volilnem prostoru tudi vrne volilni material zastopniku ljudskega odbora, ki mora volilnemu odboru vrniti potrdilo o prevzetem volilnem materialu.

Iz praktičnih razlogov in da odpade ves postopek na dan po volitvah, bo volilni odbor praviloma sklenil, da predsednik volilnega odbora takoj v nedeljo zvečer odda volilni spis okrajni volilni komisiji ter da se isti večer vrne ljudskemu odboru volilni material. Volilni odbor je odgovoren da se to v redu izvrši, zlasti tudi, da se ves volilni material (skrinjice, kroglice in drugo) v celoti in pravilno vrne ljudskemu odboru.

Poslovanje volilnega odbora in kazenske določbe

Volilni odbor in vsak njegov član uživa v zvezi s svojim delom posebno zaščito zakona. Ker je volilni odbor državni organ, se tisti, ki bi volilni odbor ali njegovega člana ob priliki izvrševanja dolžnosti fizično napadel ali ga razžalil, ali ki bi kakorkoli oviral delo volilnega odbora, smatra kot bi to dejanje storil nasproti uradni osebi.

Nasprotno pa so tudi člani volilnega odbora ob izvrševanju dolžnosti kazensko odgovorni kot uradne osebe, če bi svoj položaj izrabljali ali ne bi svojih dolžnosti zakonito vršili. Tako član volilnega odbora kazensko odgovarja, če z zlorabo svojega položaja kakorkoli vpliva na svobodo volivca glede uporabe njegove volilne pravice, nadalje, če dopusti, da glasuje nekdo, ki ni vpisan v volilnem imeniku, ali ki je že enkrat glasoval, ali da glasuje nekdo na tuje ime. Člani volilnega odbora, katerim je bilo sporočeno, da so odrejeni za to dolžnost, pa ne pridejo ob določenem času na določeno mesto, da bi izvršili svojo nalogo, a svojega izostanka ne morejo opravičiti, ali brez upravičenega razloga zapustijo svoja mesta, ali odrečejo podpis na zapisniku o volilnem delu, so tudi odgovorni kazensko.

Poročevalska služba

Da bi se omogočil reden stik volilnega odbora z okrajno volilno komisijo, zlasti v zvezi s potekom samega glasovanja, je potrebno da se organizira dobra poročevalska služba. Ta gre praviloma po kuririju, iz vsakega volišča na poročevalski center, ki je po kuririju ali telefonu zvezan z okrajno volilno komisijo. Tudi volilni odbor je od svoje strani dolžan poskrbeti, da bo poročevalska služba na dan volitev pravilno delovala. Kuriri se določijo v sporazumu s fronto organizacijo.

Zakaj dajemo otrokom ribje olje?

Nastopili so hladni zimski dnevi, ko so posebno naši najmlajši vezani na prebivanje v sobi, večinoma brez svežega zraka pa tudi brez sadja in zelenjave. Za pravilen razvoj otroka pa so nujno potrebni vitamini, ki se nahajajo v surovem sadju, zelenjavi, maslu, rumenjaku itd., in katerih produkcijo pospešuje tudi sončenje in bivanje zunaj. Večina otrok postane pozimi bleda, posebno še slabotni in rahitični otroki.

Vitaminov je več vrst in jih imenujemo s črkami. Doslej so znani od A do P. Za zdrav razvoj otroka sta najbolj važna vitamina A in D. Vitamin D preprečuje rahitis (takozvano angleško bolezen), pri kateri imajo otroci mehke kosti, ker je potreben za normalni razvoj kosti in zobovja. Posebno ga rabijo dojenčki ter noseče in doječe matere. Največ vitamina D je v ribjem olju, zato dajte otrokom ribje olje, katerega dobite brezplačno v vsaki posvetovalnici za matere in otroke ter v lekarnah na bon posvetovalnice. Posvetovalnice delijo brezplačno tudi A in D vitamine v kapsulah (kroglicah iz želatine). Otroci do 2 let starosti dobijo dnevno po eno kapsulo ali dve mali žlički (10 gr) ribjega olja v tekočini, otroci od 2 do 7 let in dojenčki ter noseče matere pa po eno kapsulo vsak drugi dan ali eno žličko (5 gr) ribjega olja dnevno po jedi. Vitamin A pospešuje odpornost naprom okužbam preprečuje nekatere bolezni oči, kože, las in živcev. Potreben je za normalno funkcijo žlez. Da preprečimo zgoraj navedene bolezni ter slabotnost otroka in rahitis, ga dajemo že nosečim in pozneje doječim materam, od katerih prejme otrok vitamine s krvjo oziroma z materinim mlekom.

Ker dobijo otroci poleti potrebne vitamine s sončenjem, sadjem in zelenjavo, zato dajemo poleti ribje olje samo slabim in že bolnim otrokom, v zimskem času pa ga potrebuje vsak otrok. Posvetovalnice ga bodo delile od novembra do konca aprila.

MESTNI KINO V MURSKI SOBOTI predvaja od 8.—10 dec. italijanski film »RIGOLETTO«, in od 12.—14. dec. avstrijski film »DUNAJSKE MELODIJE«.

Občni zbor Telovadnega društva »Sobota. Obveščamo vse člane, da se bo vršil redni letni občni zbor v kinodvorani 11. dec. ob 19 uri. V slučaju da občni zbor ne bo sklepčen, se bo predložil na pol ure pozneje, čeprav bi bila udeležba članov nesklepčna. — Telovadno društvo »Sobota«, Murska Sobota.

OBVESTILO

Obveščamo vse interesente za razmeritev parcel zemljišča kot za ostale nepremičnine, da se oddajo naročila na Mestno komunalno podjetje v Murski Soboti. Podjetje ima v to svrho nastavljenega geodet. inženirja.

Uprava komunalnih podjetij Murska Sobota

Razveljavljam prometno knjižico kolesa štev. 69644 brez znamke evidenčna štev. tablice S-23-139 OLO Murska Sobota na ime Benkič Janez, Murska Sobota, Lendavska 37.

Urejuje uredniški odbor — Odgovarja uredniški odbor — Naslov uredništva: »Ljudski glas«, Murska Sobota - Tiska Mariborska tiskarna